

QUYẾT ĐỊNH
SƠ THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ

V/v yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự

TÒA ÁN NHÂN DÂN KHU VỰC 14 - GIA LAI

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp: Bà Mai Thị Thanh Nga.

Thư ký phiên họp: Ông Nguyễn Ngọc Thảo.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân khu vực 14 - Gia Lai tham gia phiên họp:
Bà Nguyễn Thu Thùy - Kiểm sát viên.

Ngày 28 tháng 8 năm 2026, tại trụ sở Tòa án nhân dân khu vực 14 - Gia Lai, Tòa án mở phiên họp sơ thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số 50/2026/TLST-VDS ngày 10 tháng 7 năm 2026 về việc “Yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự”, theo Quyết định mở phiên họp sơ thẩm giải quyết việc dân sự số 01/2026/QĐST-VDS ngày 17 tháng 8 năm 2026, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

- **Người yêu cầu giải quyết việc dân sự:** Chị Y Thị L, sinh năm 1988; địa chỉ: Thôn B, xã K, tỉnh Gia Lai. Có mặt.

- **Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan:**

1. Bà Đỗ Thị L1, sinh năm 1958; địa chỉ: Thôn B, xã K, tỉnh Gia Lai. Vắng mặt.

2. Ông Y K, sinh năm 1937; địa chỉ: Thôn B, xã K, tỉnh Gia Lai. Vắng mặt.

3. Anh Đinh V, sinh năm 1979; địa chỉ: Thôn B, xã K, tỉnh Gia Lai. Vắng mặt.

4. Chị Đinh Thị L2, sinh năm 1982; địa chỉ: Thôn B, xã K, tỉnh Gia Lai. Vắng mặt.

5. Anh Đinh H, sinh năm 1990; địa chỉ: Thôn B, xã K, tỉnh Gia Lai. Vắng mặt.

6. Chị Đinh Thị L3, sinh năm 1994; địa chỉ: Thôn B, xã K, tỉnh Gia Lai. Vắng mặt.

- Đại diện theo ủy quyền của ông Y K, anh Đinh V, chị Đinh Thị L2, anh Đinh H và chị Đinh Thị L3: Chị Y Thị L, sinh năm 1988; địa chỉ: Thôn B, xã K, tỉnh Gia Lai. Có mặt.

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ

Theo đơn yêu cầu giải quyết việc dân sự, bản tự khai và lời trình bày tại phiên họp, chị Y Thị L trình bày: Bà Đỗ Thị L1 là mẹ ruột của chị. Bà L1 mắc bệnh tâm thần từ năm 1992 và đã được khám, điều trị; năm 2002 Bệnh viện T có bản tóm tắt bệnh án. Tình trạng bệnh lý kéo dài làm bà L1 không còn khả năng nhận thức và làm chủ hành vi, không thể tự mình xác lập, thực hiện giao dịch dân sự, quản lý tài sản cũng như tự bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của mình. Hiện các sinh hoạt, chăm sóc và những vấn đề cá nhân của bà L1 đều do gia đình hỗ trợ; từ tháng 02 năm 2021 đến nay bà được hưởng trợ cấp xã hội tại địa phương theo diện người khuyết tật.

Vì vậy, chị Y Thị L yêu cầu Tòa án tuyên bố bà Đỗ Thị L1 là người mất năng lực hành vi dân sự theo quy định của pháp luật.

Ông Y K, anh Đinh V, chị Đinh Thị L2, anh Đinh H và chị Đinh Thị L3 tại các bản tự khai đều thống nhất với yêu cầu của chị Y Thị L về việc tuyên bố bà Đỗ Thị L1 là người mất năng lực hành vi dân sự và không có ý kiến nào khác.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân khu vực 14 - Gia Lai phát biểu: Trong quá trình giải quyết việc dân sự và tại phiên họp, Thẩm phán, Thư ký đã thực hiện đúng quy định của Bộ luật Tố tụng dân sự; căn cứ tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ và Kết luận giám định pháp y tâm thần, đề nghị chấp nhận yêu cầu của chị Y Thị L, tuyên bố bà Đỗ Thị L1 là người mất năng lực hành vi dân sự. Về lệ phí, đề nghị miễn lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự cho chị L vì thuộc trường hợp được miễn theo quy định của pháp luật.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự đã được thẩm tra tại phiên họp, ý kiến của người tham gia tố tụng và ý kiến của đại diện Viện kiểm sát, Tòa án nhận định:

[1] Về thẩm quyền và thủ tục tố tụng: Chị Y Thị L yêu cầu tuyên bố bà Đỗ Thị L1 là người mất năng lực hành vi dân sự. Bà L1 cư trú tại Thôn B, xã K, tỉnh Gia Lai. Đây là yêu cầu về dân sự thuộc thẩm quyền giải quyết sơ thẩm của Tòa án nhân dân khu vực 14 - Gia Lai theo khoản 1 Điều 27, Điều 35 và điểm a khoản 2 Điều 39 Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015, được sửa đổi, bổ sung theo Luật số 85/2025/QH15.

Những người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan vắng mặt nhưng đã có bản tự khai; đồng thời có người đại diện theo ủy quyền tham gia phiên họp. Việc vắng mặt của họ không cản trở việc giải quyết việc dân sự. Căn cứ khoản 3 Điều 367 Bộ luật Tố tụng dân sự, Tòa án tiến hành phiên họp theo quy định.

[2] Về yêu cầu tuyên bố mất năng lực hành vi dân sự:

Chị Y Thị L là con đẻ của bà Đỗ Thị L1 nên chị L có quyền yêu cầu Toà án tuyên bố bà L1 mất năng lực hành vi dân sự theo quy định tại Điều 376 Bộ luật Tố tụng dân sự.

Tài liệu trong hồ sơ thể hiện bà Đỗ Thị L1 có tiền sử bệnh tâm thần từ năm 1992; từ tháng 02 năm 2021 đến nay được hưởng trợ cấp xã hội theo diện người khuyết tật.

Theo Kết luận giám định pháp y tâm thần số 107/KLGD ngày 07/8/2026 của Trung tâm P, đối với bà Đỗ Thị L1: về y học, đương sự bị bệnh “Tâm thần phân liệt thể di chứng, tiến triển từng giai đoạn với thiếu sót tăng dần (F20.51 - ICD10)”; về khả năng nhận thức và điều khiển hành vi, đương sự “mất khả năng nhận thức và điều khiển hành vi”.

Khoản 1 Điều 22 Bộ luật Dân sự quy định khi một người do bị bệnh tâm thần hoặc mắc bệnh khác mà không thể nhận thức, làm chủ được hành vi thì theo yêu cầu của người có quyền, lợi ích liên quan hoặc cơ quan, tổ chức hữu quan, Tòa án ra quyết định tuyên bố người đó là người mất năng lực hành vi dân sự trên cơ sở kết luận giám định pháp y tâm thần. Đối chiếu quy định này với kết quả giám định nêu trên, yêu cầu của chị Y Thị L về việc tuyên bố bà Đỗ Thị L1 là người mất năng lực hành vi dân sự là có căn cứ, cần chấp nhận.

[3] Về ý kiến của Viện kiểm sát: Đề nghị của đại diện Viện kiểm sát nhân dân khu vực 14 - Gia Lai về việc chấp nhận yêu cầu tuyên bố bà Đỗ Thị L1 là người mất năng lực hành vi dân sự là có căn cứ, phù hợp với tài liệu, chứng cứ đã được thẩm tra tại phiên họp và quy định của pháp luật nên được chấp nhận.

[4] Về lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự: Chị Y Thị L là người dân tộc thiểu số cư trú tại vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn và có đơn xin miễn lệ phí; do đó được miễn lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự theo điểm đ khoản 1, khoản 2 Điều 12 Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30 tháng 12 năm 2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội.

Chị Y Thị L được hoàn trả lại tiền tạm ứng lệ phí đã nộp.

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ khoản 1 Điều 27, Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39, Điều 367, các Điều 369, 370, 371, 372, 376 và 378 Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015, được sửa đổi, bổ sung theo Luật số 85/2025/QH15;

Căn cứ Điều 22 Bộ luật Dân sự năm 2015;

Căn cứ điểm đ khoản 1, khoản 2 Điều 12 Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30 tháng 12 năm 2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án;

1. Chấp nhận yêu cầu của chị Y Thị L về việc tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự.

Tuyên bố bà Đỗ Thị L1, sinh năm 1958; CCCD số 035158005603, cấp ngày 31/10/2025; nơi thường trú: Thôn B, xã K, tỉnh Gia Lai là người mất năng lực hành vi dân sự.

2. Về lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự: Chị Y Thị L được miễn nộp lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự.

Hoàn trả lại cho chị Y Thị L số tiền tạm ứng lệ phí 300.000 đồng đã nộp theo Biên lai thu tạm ứng án phí, lệ phí Tòa án số 0000294 ngày 08/7/2026 của Thi hành án dân sự tỉnh Gia Lai.

3. Quyền kháng cáo, kháng nghị: Chị Y Thị L có quyền kháng cáo quyết định này trong thời hạn 10 ngày kể từ ngày Tòa án ra quyết định. Những người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan vắng mặt tại phiên họp có quyền kháng cáo trong thời hạn 10 ngày kể từ ngày nhận được quyết định hoặc kể từ ngày quyết định được thông báo, niêm yết theo quy định của pháp luật. Viện kiểm sát cùng cấp có quyền kháng nghị trong thời hạn 10 ngày; Viện kiểm sát cấp trên trực tiếp có quyền kháng nghị trong thời hạn 15 ngày, kể từ ngày Tòa án ra quyết định.

Nơi nhận:

- Người yêu cầu;
- Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan;
- VKSND khu vực 14 - Gia Lai;
- UBND xã Kbang, tỉnh Gia Lai;
- Lưu: Hồ sơ việc dân sự, văn thư.

THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN HỌP

Mai Thị Thanh Nga